

HLASY

katolického spolku tiskového.

Rok 1870.

Č. 8.

Dědictví sv. Petra
a dvacátý den měsíce září 1870.

Cena 10 kr. r. m.

Y PRAZE.

Nákladem katolického spolku tiskového.
1870.

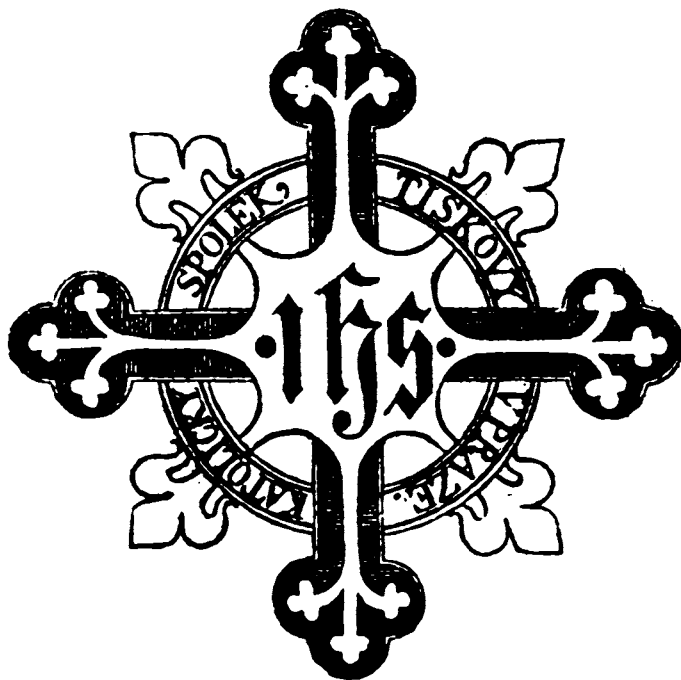
Viz poslední stránku obálky.

Pravdou k světlu, světlem k životu.

Dědictví sv. Petra a 20. den měsíce září 1870.

Sepsal

Dr. Jan Evangelista Bílý,
farář v Předklášteří na Moravě.

Spisův spolkových číslo 8.

V Praze.

Nákladem katolického spolku tiskového.
1870.

I.

Prozřetelností Božskou obdrželi papežové říši světskou, kteréžto každý papež jako *vladař* představen jest. Zajisté řízením Božím stalo se, že první *křesťanský* císař *Konstantin* své sídlo z *Říma* přeložil do *Cařihradu*, kteréžto město od něho založeno a po něm *Konstantinopol* nazváno jest bylo. I když za císaře *Theodosia* rozdělena byla říše Římská na *východní* a *západní*, zůstal *Řím* jenom ještě několik desítek let sídlem císařův. Tím zůstala vážnost a moc papeže Římského.

Od těch dob, co počalo stěhování národův, kdy rozliční národové po sobě potýkali se s císaři východními o vládu Itálie, staliť se papežové, ač ještě žádné moci světské neměli, přece svým mravním vlivem *ochranci slabých* a *sprostředkovateli míru*. Vícekráte, když suroví výbojcové stánu před Římem, ctihodnou osobností svatého Otce a jeho slovem velekněžským dali se pohnouti, že odtáhli Římu neublíživše; k. p. sv. *Lev Veliký* odvrátil *Attila* a *Gensericha* od Říma.

Johannes v. Müller, protestant, píše: „Může-li přirozená slušnost rozhodnouti, pak jest papež

všelikým právem *pánem Říma*, neboť bez něho by již Říma nebylo.“

Když národové Italští pořád víc a více zkoušeti musili: císařové východní je tak málo chrániti mohli a chtěli, že valná část Italie již ani nevěděla komu patří; tu spojilo se poznenáhla několik měst, a podrobily se o své újmě *pod ochranu papeže*; papežové již tenkrát byli, ač nikoli dle jména, ale zajisté skutkem — vladaři největší částky Italie; císařové řečtí podrželi jen s tíží kus země kolem Ravenny, a měli tam místodržitele, jenž sloul *exarchou*.

Karel v. Menzel, protestant, píše: „Proto stál ještě Řím, že ho hájili biskupové jeho. Ve vděčnosti lidu nalezlíť oni nejlepšého práva k panování, a dlouho před darováním Ravenny bylíť oni pány Říma, třeba nikoli dle jména, ale skutkem samým.“

Zvláštní nebezpečí hrozilo Italii, když se byli v hořejších její zemích usadili *Longobardi*; výbojný král *Aistulf* opravdu se strožil, aby celou Italii podrobil vládě své; dobyv Ravenny hrozil Římu. Darmo doprošován císař *Kopronym* o pomoc; on měl plné ruce práce s bořením obrazův posvátných: v této největší tísní obrátil se papež *Štěpán III.* k *Pipínovi*, králi Frankův. Tento ve dvou výpravách válečných *Lombardům*, čeho byli posud vybojovali, odňal r. 756, a Římské Církvi nejen odňaté jí statky vrátil, nýbrž jí darem vě-

noval i vydobytý exarchat a tak řečené pětíměstí (pentapolis).

Že *Pipin* měl právo nakládati dle libosti s tím, co byl vybojoval, nemůže popíráno býti; nebo císařové řečtí byli se vzdali skutkem samým území svého, a *Pipin* se vyjádřil, „že *Frankové* prolili krev svou nikoliv pro *Řeky*, nýbrž pro sv. *Petra* ku spáse duší svých.“

Když následující král *Desiderius* (Dětrich) byl vpadl do krajin církevních a až k Římu se prodral: tenkrát povolal papež *Adrian I.* přítele svého *Karla Velkého* ku pomoci, kterýž říši *Lombardské* učinil konec r. 774, a darování svatému Otci nejen potvrdil, nýbrž ještě i rozmnožil.

Později k tomu přišlo ještě jiných podarování, a tím během vytvořil se *stát církevní*, jehož veliká důležitost pro působení nejvyšší hlavy Církve svaté každému do očí bije. Tím zajisté jest pojištěno papeži postavení od vplyvu světských vládařů neodvislé, svobodné, a naproti všem národům nestranné. K tomu cíli jest i *stát církevní* právě dosti velkým, kdežto zase jest příliš malým, než aby vzbudil žárlivost jiných mocnářů, a svatého Otce zapletl do velikých hádek světových.

Tento *stát církevní* zachován byl svatému Otci během celého tisícletí a více u prostřed nejrozmantějších změn poměrů politických.

První, jenž na toto *dědictví sv. Petra* hrabivou rukou sáhnouti se osmělil, byl *Napoleon I.*, kterýž papeže *Pia VII.* do zajetí odvésti dal, a

dekretem z roku 1809 *úplné zrušení státu církevního* vyřknul. Dne 10. června 1809 oznamovala děla z hradu anjelského, že vláda papežská přestala; ale již u večer téhož dne byla přibita bulla, kterouž papež *Napoleona I.* vyobcoval z Církve, na dveřích tří nejčelnějších chrámů římských. Napoleon I. posmíval se této klatbě, a psal mezi jiným místokráli Italskému: „*Což pak papež se domnívá, že pro jeho klatbu vypadnou vojákům mým zbraně z rukou?*“ A hle, již tři léta po tom stálo ve zprávě válečné z ledových bojišť v Rusku doslovně: „*Naším vojínům padají zbraně z ruk*“ (zimou).

Tenkráté jásali nepřátelé Církve, že *Pius VII.* jest *posledním papežem*, a zatím *Napoleon I.* byl od spojených mocnářů u *Lipska* přemožen. V měsíci březnu 1814 byl *Pius VII.* od spojených mocnářů v horní Italii, a v květnu téhož roku v Římě slavně uvítán. Rok na to, 1815, byl *stát církevní* na sjezdu Vídenském 9. června dle svých starých patřičných hranic zas obnoven; jen *Avenion* zůstal *Francouzům*, a maličké území na levém břehu řeky Padu obdrželo *Rakousko*.

Zase byl v pokojném držení *dědictví sv. Petra* Otec křesťanstva až do roku 1848, kdy opět byl zbouřen celý svět; a odtud se nechce státi utišení mezi národy evropskými. Od té doby pod zámínkou, aby byla sjednocena celá Italie pod jedním králem, totiž Sardinským, brali nepřátelé Církve svatému Otci kus po kusu z jeho *dědictví*,

až císař *Napoleon III.*, donucen hlasem lidu Francouzského, prohlásil se dne 5. prosince 1869, že bere *dědictví sv. Petra* pod svou ochranu, a že Říma nevydá *nikdy* v ruce nepřátel jeho. Avšak letos rozhodlo štěstí válečné nad trůnem tohoto *kazimíra* po celé Evropě, a jak mile odtáhlo vojsko Francouzské ze svatého města, nebylo pochybnosti, že obsazen bude Řím vojskem Italským. Stalo se to dne 20. září t. r. po boji jednohodinném.

II.

Dne 20. září 1870 po jednohodinném boji obsazen byl posvátný Řím italským vojskem krále Viktora Emanuela. Jest to nejtěžší zkouška, která zastihla Pia IX. za jeho na slasti i strasti bohatého papežování; a již úcta povinná ctihodnému Otci křesťanstva, jenž se nachází na hranicích své pouti pozemské, musí hořem trpkým naplniti srdce každého upřímného katolíka. Avšak i bez ohledu na ctihodnou osobnost stařečka Pia IX. jest toto *obsazení města Říma násilnickým skutkem*, jenž nás musí naplniti ošklivostí, a proti němuž rozhodně a hlasitě ozvati se sluší — ve jménu práva, ve jménu zásady monarchické, ve jménu synovské úcty, ve jménu svobody svaté víry katolické, ve jménu křesťanského pořádku světového a ve jménu Církve.

1. Proti násilnickému skutku obsazení města Říma nahlas musíme ozvati se *ve jménu práva*. — Jestli to bezpráví do nebe volající. Když se v obyčejném životě jen brázda někomu uvorá, jaký lomoz, jaký povyk dělá nad křivdou utrpenou! Netrpí toho, není s tím spokojen, hledá svého práva, hájí svůj majetek a žaluje, až se mu křivda zas napraví. Jakou teprv křivdou jest odejmutí královské koruny svatému Otci, překocení jeho vladařské stolice, oloupení ho o dědictví sv. Petra! A proč? Kdyby byl sv. Otec vypověděl válku, kdyby se proti němu byli vzbouřili jeho poddaní, a on se dovolával pomoci cizé: dalo by se vyložiti a ospravedlniti obsazení Říma a státu církevního vojskem cizým, Tak ale stalo se to z čista jasna bez všelikého právního důvodu. Jak mile nepřátelé všeho pořádku — *mazóni* čili *zednáři*, kteří usilují vyvrátiti trůn i oltář, jak mile viděli, že Francouzský císař Napoleon III., jenž posud svatého Otce chránil, vojskem německým jest poražen a mravně zničen, hned volali: „Nyní přišla hodina naše; dokonejme dílo, obsaďme Řím!“

Že nebylo žádné právní příčiny k násilnictví a lotrovství takovému, za svědky můžeme uvést právě ty, kdož nyní vykonali a dokonali zločin tento. Když dne 20. srpna 1870 v komoře poslancův *ve Florencii* doléháno na to, aby Řím a církevní stát byl obsazen, tenkrát jeden z ministrů italských ozval se proti tomu dokládaje, „že to nemůže uznati za rozumné, aby obsazen byl nějaký

stát bez některého z oněch důvodů, kteréž v Evropě za platné uznány jsou.“ Jako dne 20. srpna nebylo žádného právního důvodu, jehožby se bylo mohlo užiti aspoň s poněkudní pravděpodobností jako záminky proti Římu a jeho řádnému majetníku: rovněž tak žádného důvodu řádného nebylo ani dne 20. září, kdy Řím vojskem italským obsazen byl.

Tento čin nepřestává býti *bezprávním* do nebe volajícím ani proto, že vláda italská vinu toho uvaluje *na národ a lid italský*; nebo běda národu, který se uchýlí od stezky práva! Křivdění jednotlivců jest neblahé, o křivdění celých národů pak stojí psáno: „*že Hospodin potře takové národy ve hněvu Svém.*“ Žalm. 2.

Divná to věc! Když *naši liberální Němci* opojení báječným štěstím Prusáků na bojišti proti vojákům Francouzským, hrozili *nám Slovanům*, svým sousedům, že jakmile Prusák pokoří Francouzsko, hned si přijde na nás, a vezme si země koruny Svato-Václavské: tenkrát *naše liberální noviny slovanské* vyslovili nad tím svou nevoli, dokládajíce: „*Co prý by pak bylo za rozdíl mezi rytíři loupežnými nenáviděného středověku, a mezi choutkami vlády Pruské?*“ Ale liberálové hned na to pokládali za věc pořádnou a s úsměvem škodolibým vtipkovali řkouce, „*že za Napoleonem III. mravně zničeným, za vypuzenou královnou Isabellou, aby všeho dobra bylo do třetice, kráčí trůnu*

zbavený Pius IX.“*) Jestliž to *nedůslednost v úsudku*, jehož se dopustiti může jen rozum záštim proti Církvi zakalený.**)

2. Litujeme a zošklivujeme sobě obsazení Říma *ve jménu principu monarchického*.

Nikdo nemůže neuznávat nebezpečí, jimiž nyní trůny a koruny vládcův ohroženy jsou. *Revoluce* jen čeká na pravé heslo, aby všechny zákonité vladaře zbavila trůnů jejich. Patrným toho důkazem jest ten nešťastný poloostrov, v jehož středu *svatá Stolica* se nachází. Proč tam bylo tolik trůnů překoceno? Nejznamenitější byl trůn krále *obojí Sicilie*, a trůn *našeho císaře pána*, pokud byl králem *Lombardie a Benátska*. Náš císař pán byl z Itálie vytlačen, a král Neapolský do ciziny vypuzen; a to se stalo, jak nepřátelé jejich předstírali, *ve jménu národnosti*, t. j. aby všichni Italové jako jeden národ pod jedním vladařem byli sjednoceni. — Bylo-li toho třeba?

Zajisté nebylo. Mohliť menší státové v Itálii svazkem foederativním pod rozličnými vladaři spojení zůstat, neboť je spojuje jedna řeč a jedna víra. Avšak revoluční duch a ruch nepřál tomu, proto musili nejprv menší vládcové z Itálie odklizeni býti, aby král Piemontský byl *samovládcem*

*) Měli by sobě ti naši liberálníci vzíti patent na svou důslednost v myšlení a jednání. *Korrektor.*

**) Ale prosím, důslednost taková svědčí také o hluboké učenosti a vysoké vzdělanosti těch našich liberálcův. To jsou kosové! *Korrektor.*

sjednocené Italie. — Nejtíže to šlo se svatým Otcem, jemuž nevěrecká chasa nejkrutější ránu chystala, na nějž nejkrutěji bylo namířeno, protože národ katolický ve Francouzích donutil císaře Napoleona III., aby dne 5. prosince r. 1867 prohlásil ve sboru zákonodárném, že on bere *stát církevní* pod ochranu svou, a že *nikdy* nesmí Řím přijíti do rukou nepřátel jeho. Zatím *Pán*, jenž řídí osudy národův, zastihl *Napoleona III.* svou spravedlivou mstou, když vojsko francouzské vytáhlo z *církevního státu*, aby bojovalo proti vojům německým, když *sláva císaře Napoleona III. u Sedan zbledla*: tenkrát již každý mohl tušiti blízký osud svatého Otce. I stalo se tak dne 20. září 1870; i on vymazán z počtu samostatných vládařů světských, a *dědictví sv. Petra*, pokud ho ještě zbývalo, přivtěleno ku sjednocené Italii.

Avšak tím samým právem, kterýmž oloupen svatý Otec o korunu, může i král Italský *Viktor Emanuel* co nejdříve trůnu zbaven býti bezbožnými republikány; a též nebezpečí hrozí ostatním vládařům, jakož se hlasové veřejní s takovými plány nikterak netají, an příklad *Francouzů* mocně láká; a také očividno jest, že nenáviděná *decentralisace* právě tam u největším nebezpečí proti společnému nepříteli v menších republikách dobře působí, z čehož patrně, že ona i jinde provésti se dá.

Proto nám, kteří zděděnou věrností lneme ku zákonitému králi a císaři svému, nemůže to nikterak lhostejno býti, aby nejstarší a nejzákoni-

tější, spolu i cti nejhodnější trůn vladařský, na kterémž nástupce sv. Petra sedí, loupežně uchvácen a překocen zůstal.

3. Bráníme se ale proti takovému lotrovství také *ve jménu synovské lásky*. Komu náleží láska synovská větší měrou a větším právem, nežli *všeobecnému Otci křesťanstva*? Kdyby obsazení svatého města bylo se stalo divokými Tatary nebo Hotentoty, nevěřícími Turky a Mohamedány, nebo nepřátelskými Židy, nenávislníky kříže Kristova: nemohli bychom se tomu pranic diviti; ale takto svatý Otec oloupen o poslední zbytek *dědictví sv. Petra* těmi, kdož se honosí ctihodným jménem *křesťanů a katolíků* a kdož v jeho posvátné osobě mají poznávati a ctíti svého *otce*, svého *nejvyššího pastýře* a *dobrodince*. Vlastními syny násilnický oloupen jest svatý Otec, těmi syny, kteří jeho otcovskému srdci jsou nejbližší nejen jako *katolíci*, nýbrž také jako *rodáci a vlastenci*; neboť jsou to *Italové*, kteří loupežný vpád učinili do Říma. — Jestli to do nebe volající provinění *proti čtvrtému přikázání Božímu*, a proto je nemůže minouti ona kletba, ona pokuta hrozná, která na přestoupení toho přikázání Božího vyřknuta jest.

Daleko budiž nás, abychom tento zločin sčítali *na lid a národ Italský* co takový, jakoby tento odpovídati měl za neslýchaný skutek ten; naopak vímeť dobře, že veliká většina tohoto přírodou a milostí Božskou tak bohatě nadaného národa v nejhlubších útrobách a z té duše své

nenávidí, v ošklivosti má a zatracuje tento čin, jehož se dopustili na svatém Otci *vůdcové* lidu mající moc v ruce svých; a zajisté jestiž svatá pravda, co řekl svatý Otec onomu vyslanci krále Viktora Emanuela, jenž jej měl k tomu nakloniti, aby se dobrovolně vzdal *dědictví sv. Petra*. Když vyslanec ten pohnouti chtěl svatého Otce k dobrovolnému odstoupení Říma a k tomu konci jemu pravil: „*Svatý Otče! Pět a dvacet millionů Itálii prosí Vás o to*“ — vskočil mu papež hned do řeči řka: „*To není pravda! Nejméně tři a dvacet millionů z nich drží se mnou a zavrhnou Vaše násilnictví!*“

4. Litovati a v ošklivosti míti musíme odejmutí Říma *ve jménu svaté víry katolické*. — *Dědictví sv. Petra* náleží nejen svatému Otci, nébrž jest vlastnictvím a majetkem celého světa katolického. *Stát církevní* poskytuje papeži prostředky, jimiž uhrazuje mnohé vydání na ústavy církevní, ježto ve prospěch celé Církve katolické musejí vydržovány býti, a na kteréžby, kdyby státu církevního nebylo, musili náklad vésti vladaři a národové katoličtí.

Jako každý farář při investituře na své obročí skládá přísahu, že chce věrně bdíti nade vším, co právem svého obročí převzal, a že v domě nechce v ničem zadati právům obročí svého: tak i svatý Otec jako nejvyšší beneficiat nesmí zadati ničeho z toho, co právem *dědictví svatého Petra* a svých slavných předchůdců při nastolení svém

převzal; musí se proti každému zkrácení a ztenčení majetku svého ohražovati, brániti a vyjádřiti, musí se všemi dovolenými prostředky zase domahati a dovolávati toho, což mu bezprávně a násilnický odejmuto bylo.*)

Proto jest nerozumem u nepřátel těch, že nechtěli dočkati ani úmrtí svatého Otce, až by alespoň sprostěn byl závazku svého. Avšak bez ohledu na tuto okolnost odejmutí Říma jest *svato-krádeží* spáchanou na majetku víře katolické patřícím a náboženstvím zasvěceném.

Připomeňmež sobě, kterak o takových činech soudili sami *pohané*, a sice ti, jenž byli mezi nimi nejvzdělanější. V starořecké krajině *Fokidě*, u paty hory *Parnassu*, bylo město *Delfi*, sídlo nejslavnějšího orakula řeckého, kdež věstil *Apollo* skrze kněžku svou *Pythii*, která sedíc v jeskyni na třínožce v jakémisi vytržení, do něhož byla ponořena omamujícími párami, pronášela různá slova, jež pohanští kněží zaznamenávali a vykládali. Obyčejně zněly takové výpovědi dvojsmyslně, obojetně, tak že mohly vykládány býti ve smysl všelijaký. Jelikož za orakula musely se přináseti dary, nabyl chrám Delfický během času velikého bohatství, a území kolem něho platilo

*) Jakož nemohou *osadníci* lhostejně a nečinně na to hleděti, aby kdo z majetku jejich fary a kostela něco ubíral, takž také nemohou katolíci v celém světě nevšímavě a lhostejně patřiti na okradení svatého Otce a Stolicе Římské.

za svaté a nedotknutelné. Když pak jeden kmén národa řeckého opovážil se kus země, kteráž náležela ku chrámu Delfickému, loupežně uchvátiti a pro sebe vzdělávati, netrpěli toho ostatní kmenové národa řeckého, ale povstala z toho tvrdší a krvavá válka, kteráž sloula *válkou svatou*, jelikož svedena a vedena byla ku potrestání pychu svatokrádežného.

Porovnáme-li s tím to, jak hrozným způsobem právě nyní páchány byly a posud se páchají ohavnosti na místě svatém, totiž v Římě, na dědictví sv. Petra a na hlavním městě celého křesťanstva: bezděky každého pravého, vzdělaného katolíka pojmá spravedlivý hněv, tak že zvolati musí v bolestném úžasu: „Kam jsme to přivedli? Skutečně-li již tak hluboce klesli jsme, že v tom, co jest svatého a nedotknutelného, *pohané* musejí býti našimi soudci a vzory?“

5. Proti odejmutí Říma musíme protestovati *ve jménu křesťanského pořádku světového, čili ve jménu všeobecného blahobytu národů křesťanských.*

Na čem mnedle spočívá všeobecný blahobyt národů křesťanských? Spočívá na přátelském spolupůsobení *státu a Církve*, vrchnosti *světské a církevní*. Avšak právě to jest, co smyčku zednářskou, mazonskou, a všecky její vědomé a neuvědomělé přívržence zapeklitým záštím naplňuje.

Ničeho nenamítají proti tomu, když *světský samovládce* jest netoliko vladařem *světským*, ale zároveň i *papežem*, t. j. duchovní nejvyšší hlavou

ve svých zemích, jako královna v Anglicku, car Ruský, král Pruský vzhledem ku protestantům; avšak *papež*, který jest viditelnou hlavou celé Církve a vedlé toho také *světským panovníkem* ve městě Římě a ve státu církevním: jest jim solí v očích.

Odkud ten odpor a ta protirekost? To se dá velmi snadno vysvětliti. Jsouť srozuměni s tím, aby *panovník světský* byl zároveň hlavou *církevně* v zemi své, jelikož dobře vědí, že v případě tom Církev dostane se v podnoží, že jí přisouzeno postavení *služky*, kteráž musí poslouchati tak a potud, pokud se vladaři *světskému* líbí, že kdy náboženství musí služebným učiněno býti státu.

Naproti tomu ale jest nepřátelům Církve a zjevení Božího věcí nesnesitelnou, aby *papež*, t. j. nejvyšší hlava křesťanstva byl zároveň *světským* panovníkem ve městě Římě a ve státu církevním, poněvadž dobře nahlízejí, že v případě tomto zaujme náboženství místo jemu příslušné, a že *právům církevním* i v životě veřejném pojišťuje se onoho uznání, jakéhož od státu nadíti se musejí. Nepřátelé papeže usilují o rozdělení státu a Církve, a doléhají na to, aby Církev byla otrokyní státu; proto má *světské* panování papežovo, *tento posvátný znak přátelského spolupůsobení státu a Církve, ke cti a chvále Boží a ku spáse lidstva*, zničeno a vyhlazeno býti. Duch časový snese za dnů našich ještě nějakého *krále-papeže*, ale *papež-*

král jest mu věcí nesnesitelnou. Odtud jásání mazónů a cechu jejich nad pádem Říma.

6. Konečně a obzvláště musíme litovati a odsuzovati *osazení Říma vojskem cizým ve jménu Církve*. — Mají-li vládcové a národové křesťanští s úctou a důvěrou pohlížeti na posvátnou hlavu celého křesťanstva, a mají-li ji ochotně poslouchati, musí ona *neodvislou* býti od vplyvu každé jiné moci *světské*. To však jen tenkráté možné jest, když papež nachází se v pokojném, všeobecně uznaném požívání města a území svého. Jak smutné následky povstaly z toho, když papež Řím opustil, pro celou Církev katolickou, o tom čteme v dějinách církevních. Nejstrašlivější z těchto následků jsou: neplatné nebo nejisté volby papežů, všeobecné pohoršení, roztržky, snížení svaté Stolicе Římské a Církve atd.

Co bývalo, může se opět státi, kdyby papež Řím opustil a nebyl pánem státu církevního; proto vzkřikli všickni vzdělání a věrní katolíci žasnutím a hrůzou, uslyševše o tom, co se v Římě dalo a doposud děje ode dne 20. září 1870.

Roku 1849 svatý Otec *Pius IX.*, ohrožen svými vlastními poštvanými Římany, byl na útěku, a město Gaeta přijalo pohostinu posvátnou hlavu křesťanstva. Tenkráté rokováno o této záležitosti i na ostrově Britanském. Dne 20. července 1849 zapředena jest byla debata v domě lordů o záležitostech italských, kdežto liberální a mnohými předsudky proti katolické Církvi zaujatý lord

Brougham pronesl se takto: „Budiž mi dovoleno slovo, které na mnohých místech a u některých mých vzácných přátel nebude snad dosti populárním — o rozdělení světské a duchovní moci papežovy. Můj náhled jest ten, že není možná říci: papež ať jest vládcem duchovním, ale jeho světskou moc neměli bychom již více znovu zříditi. Jestliž to krátkozraký a domnívám se i mělký náhled o věci této. Já mám za věc nemožnou, aby papež vykonával svůj úřad s prospěchem, nemá-li moci světské. Co by z toho pošlo? Bylby zbaven všelike vážnosti! Nežijemeť v osmém století, kdy bez veliké světské vážnosti (authority) mohl se obejít, kdy jako biskup Římský mohl rozsáhlou duchovní pravomoc bez přiměřené moci světské provozovati. Rozvoj (pravomoci duchovní) pokračoval ruku v ruce s rozvojem druhé (pravomoci světské). Jeho světská moc rozmnožovala vážnost jeho duchovní, proto že jej činila *neodvislým*. Zbaven moci světské stal by se otrokem Španělska, jindy otrokem Francouzsko nebo Rakouska, anebo, což by bylo nejhorším všeho, bylby otrokem svých vlastních zpuřných a spiknutých poddaných, jak jím byl nedávno. Jeho duchovní moc jest *evropejská*, nikoli pak *místní* a *náboženská*; vážnost papežova musí zachráněna býti *pro pokoj evropský a pro zájmy evropské*.“

Brougham tuto řeč svou dal také jako brošurku do tisku. Téhož dne u večer po něm mluvil lord *Landsdorne*, tehdejší president rady mi-

nisterské ve jménu vlády a schvaloval tytéž náhledy, jichžto vymáhá nestrannost a obyčejný rozum.

III.

Těžko jest nalézti v historii příklad toho, že by kdo byl chtěl *nespravedlnost* zastříti *tak pokryteckou šalbou*, jakož nyní zamýšlí učiniti vláda italská vzhledem k tomu pěknému kousku, že loupežně obsadila Řím a církevní stát. Vybralať nejskvělejších a nad míru velkolepých *slov*, aby na odiv postavila a co nejkrásněji vymalovala světu a národům žasnoucím *to veliké štěstí*, jímžto nyní svatý Otec *od ní* nadělen jest: *souverenita, exterritorialita, a immunita*.

Vypravuje se o chytrém ministru (Potemkinu), který chtěl své vládkyni, Kateřině Ruské, podati názorný důkaz, jak šťasten jest její lid, jak říše její všudy zkvétá. K tomu konci dal na všechny strany v nějaké vzdálenosti od silnice nastavěti úhledných vesnic, ozdobných letohradů a přívětivých měst; jen že to všecko bylo *z malovaných stěn prkenných a z čalounů*. Potom požádal ministr vládkyni svou, aby ráčila projeti říši svou na všechny strany; a ona ovšem shledala všecko v nejlepším pořádku, v blahobytu a v rozkvětu.

Podobný pokus činí italská vláda s vladařem, jenž slove „*veřejným míněním*“; chceť veřejné mínění obalamutit šalbou. Pohravši papeži poslední

jeho majetek, učinivši jej zajatcem a vězněm ve vlastním domě, nastavuje nyní před palácem Vatikanským své pestré čalouny a malované zástěry, na kterýchž psáno jest: *Souverenita, Exterritorialita, Immunita!* A přece jest dosti zpozdilců, kteří zevlujíce na to přisvědčují tomu řádění řkouce: „No tak! Co pak chce ještě více ten svatý Otec? Nemá-li dost? Nyní nepotřebuje starati se o věci pozemské, a může starati se jen o blaho Církve!“

Netřeba však mnoho ostrovtipu; postačí jen trochu nestrannosti a chuti, se kterouž bychom se podívali na to, co za těmi zástěrami skrývá se; a hned bude snadno odhaliti prázdnou šalbu tu.

Co znamenají ona velikánská slova?

1. *Souverenitu*, toť ještě nejvíc známé a srozumitelné slovo — *souverenitu* zaručuje dle udání vláda italská *papeži*, nejen ve všech církevních záležitostech, nýbrž i vzhledem k jeho paláci a k jeho kostelům. Co jest *souverenita*? To slovo znamená nejvyšší panství nad nějakou zemí, úplnou úřední neodvislost od každé jiné moci svět-ské ve vnitřní její správě.

Neslýcháno a nevidáno posud, aby někdo samostatné užívání jednoho domu, nebo vícera stavení, bez většího neb menšího statku pozemkového byl pojmenoval *souverenitou*. Jest to velikánské slovo pro věc velice malou a zcela obyčejnou; jest to právo, jakéhož *každý domácí pán* ve svém domě požívá.

Slibujeť král Italský *Piovi IX. nejsvrchova-*

nějši panství vzhlelem ke kostelům. Zatím dala vláda italská zapisovati a odceňovati všecky skvosty a drahocennosti chrámů, aby sobě tím co nejdřív pomohla ve své veliké nouzi o peníze. Co z toho zbude — to ona nazývá souverenitou.

Dále svatému Otci slibuje, že bude moci volně obcovati s biskupy a národy katolickými; a chce mu k tomu cíli postoupiti ke službě zvláštní expedici poštovní a telegrafickou. Ale tato neodvislost papežské pošty vztahuje se na nejvýš od expedice až k vozu poštovnímu; neodvislý papežský telegraf sáhá od apparátu až k nejbližší, nepochybně velmi blízké stanici telegrafu královského, a odtud pak již to závisí zcela na dobré vůli vlády, zdali a mnoho-li chce propustiti od svatého Otce do cizozemska a z cizozemska k němu.

Posud nabytá zkušenost svatého Otce, že i listy v záležitostech svědomí k němu vypravené, otvíraly a zadržovaly se, dává nám předtuchu o tom, jak asi má vypadati ona *souverenita svatému Otci slíbená*. Jest to klam, jakéhož se dopustil šíbal *Potemkin* vzhledem k carovně *Kateřině* roku 1787, když jí na Krymu města a dědiny namalovali dal, a potom ji v té blažené krajině prováděl.

2. Druhá italská klamná zástěra slove *exterritorita*. Co pak toto hrozně učené slovo znamená? *Territorium* jest území nějakého vladaře; což všecko náleží pod vládu nějakého panovníka, jest jeho území čili *territorium*. Z toho území, kteréž nyní osvojil si král italský, bude prý vyňato a

vymezeno to, co svatému Otci zůstane. To bezmála znamená to samé, co znamená *souverenita*. Jak mile svatý Otec se octne před branou Vatikanu, nebo když vykročí ze zahrad Vatikanských, hned mu může stráž italská připomenouti, že stojí na půdě královské, že jest poddaným krále. Máme tedy dvě veliká a zvučná slova pro jedno a též *nic*.

3. *Immunitu* slibují také svatému Otci. Co je to? To znamená, že *bude sprostěn a osvobozen ode všech státních břemen a daní*. To by se vlastně rozumělo samo sebou, kdyby *skutečná souvereinita* pojištěna byla jemu. Tím, že vláda italská svatému Otci chce prominouti dávky státní z milosti, vyslovuje zároveň, že jej přece jen považuje jaksi za svého poddaného, jenžby vlastně právem daně platiti měl. Totě věru k pláči a k ustrnutí, když ti, jenž svatého Otce o celý majetek a o všechny důchody jako loupežníci se zbraní v rukou okradli, nyní jej tím těší, že za to nebude muset státu platit žádných daní z *almužen*, k nimžto svatý Otec odkázán jest, aby udržel stroj vlády církevní*).

Ale — vždyť bychom byli málem zapomněli na to, že vláda italská vysadila svatému Otci dosti

*) Na počátku našeho století paša turecký bez velikých okolků odňal Srbskému statkáři krásně zbudovaný dům se zahradou, jediným majetkem jeho, a když ubohý Srb plakal nad bezprávím tím, těšil jej paša tím, že přistě nebude platiti žádných daní.

značné *obročí* — civillistu. Tedy vyměřený roční plat z rukou vlády italské, kterým se svatý Otec stává tím odvislejším; nebo tento plat může pohodlně buď ztenčen, buď zcela zadržán býti podle toho, jak svatý Otec poslušen bude a povolen k vládě té; nebude-li hodný, nedostane ničeho!

Pius IX. zajisté, pamětliv jsa vznešené důstojnosti své jako nejvyšší pastýř křesťanských národů, nebude se chtít státi *úředníkem vlády italské*, a řekne jako jeho slavný předchůdce *Pius VII.*: „*Ráděj volím od almužen žíti, nežli z rukou vlády svatokrádežné přijímati plat.*“

Modleme se za svého nejvyššího pastýře Pia IX.

Na den sv. Lucie 1870.
